

Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣΕΚΔΟΤΗΣ: 'Ο Μητροπολίτης 'Αττικής καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
'Αριθμός φύλλου 61 16 Μαΐου 2001

Τά ὅρια τοῦ ἀνθρωπισμοῦ μας

Η έτικέτα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ διαφοροποιεῖ τήν ἱστορική βίβλο τοῦ αἵωνα, πού συμπληρώθηκε καί τοῦ αἵωνα, πού ἄνοιξε, ἀπό τίς ἱστορικές γραφές τῶν προγενέστερων ἐποχῶν. Οἱ διεθνεῖς ὀργανισμοί δουλεύουν ἀσταμάτητα, γιά νά καλύψουν(!) τά ἀνθρώπινα δικαιώματα. Τά κοινοβούλια βουλεύονται, γιά νά ἀνανεώσουν τίς νομοθεσίες καί νά τίς προσαρμόσουν στίς ἀπαιτήσεις τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἰδεωδῶν. Οἱ βιομηχανίες ἀγκομαχοῦν γιά νά ἐξυπηρετήσουν(!) τίς ἀνθρώπινες ἀνάγκες καί νά ἀπαλύνουν τόν κόπο τῆς διαβίωσης. 'Απ' ἄκρη σ' ἄκρη τοῦ κόσμου ἡ ἀνθρώπινη ὕπαρξη προβάλλει εἰδωλοποιημένη. Καί οἱ θεσμοθετημένες δομές τῆς ἐξουσίας καί οἱ μηχανισμοί ἐνεργοποίησης τῶν πολιτιστικῶν ἐμπνεύσεων δείχνουν νά ὑποκλίνονται στό ἀνθρώπινο πρόσωπο καί νά τό ὑπηρετοῦν μέ πιστότητα.

Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη ἐντύπωση. Λίγο σκάψιμο, ὅμως, στά κοιτάσματα τῶν ἀπληροφοριῶν, λίγη φροντίδα γιά ἔλεγχο τῶν ἐντυπωσιακῶν ὑποσχέσεων, λίγη ἐπεξεργασία τῶν πολλῶν καί ποικίλων θετικῶν καί ἀρνητικῶν προσωπικῶν μας ἐμπειριῶν, ἀνατρέπει τό πλαστό εἶδωλο καί παγώνει τό αἶσθημα τῆς εὐφορίας μας. 'Αποκαλύπτει πῶς οἱ φωτεινές ἐπιγραφές λειτουργοῦν ἐνταγμένες στό μηχανισμό τῆς ἀπάτης. 'Αποδεικνύει, πῶς τά συνθήματα τοῦ ἐκλεπτυσμένου ἀνθρωπισμοῦ ἐπικαλύπτουν τήν ἀπανθρωπιά καί τό βοῦρκο. Πίσω ἀπό τά ὠραῖα λόγια γιά τόν ἀνθρωπο καί τίς ἐπίσημες διακηρύξεις γιά τά ἀπαράγραπτα δικαιώματά του καί τίς διεθνεῖς συμβάσεις γιά τήν ἐξασφάλιση

τῆς ἐλεύθερης διακίνησής του, διακρίνω νά κινοῦνται οἱ μηχανές τοῦ θανάτου. Τά πολύπλοκα, ἔξυπνα ὅπλα, πού συνεχῶς τελειοποιοῦνται καί πού συνεχῶς ἐξαποστέλλονται ἴσαμε τά ἀκρότατα μέρη τοῦ πλανήτη καί ἐξακοντίζονται στό διάστημα, γιά νά ἐπιβάλουν τή θέληση τῶν ἰσχυρῶν καί νά τιμωρήσουν μέ τήν ποινή τοῦ θανάτου ἐκείνους, πού ἀντιστέκονται στά καπρίτσια τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς οἰκουμένης.

Πάνω στίς ὀθόνες τῶν τηλεοπτικῶν συσκευῶν, βλέπω, μαζί μέ τά ὠραῖα συνθήματα, νά διακινοῦνται καί μάλιστα μέ δομή συναρπαστική οἱ διαφημίσεις τῶν προϊόντων τῶν πολυεθνικῶν κολοσσῶν, πού ἐξυπηρετοῦν καί ἐμπλουτίζουν τά θυλάκια τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας, ἀποσπώντας καί τήν τελευταία ἱκμάδα καί τό τελευταῖο «φράγκο», ἀπό τά χέρια τῆς ἀνύποπτης ἐργατικῆς τάξης.

Παράλληλα μέ τά προϊόντα τῆς προοδευμένης τεχνολογίας μας, βλέπω νά διακινοῦνται τά σχήματα τῆς διαφθοράς, ἡ θεοποιημένη σαρκολατρεία, ἡ μαγεία(;) τῶν ναρκωτικῶν, ἡ νοοτροπία τοῦ «ῶχαδερφισμού», ἡ χοντροκομμένη ἐσωστρέφεια, ἡ ἀδιαφορία γιά τόν ἄνθρωπο, πού ὑποφέρει ἢ πεθαίνει πίσω ἀπό τήν κλειστή, διπλανή πόρτα.

Καί διερωτῶμαι: "Ὅταν ὑπάρχουν αὐτά τά συμπτώματα, ὅταν ἡ ἀπανθρωπιά καί ἡ ἐκμετάλλευση εἶναι καθημερινή πράξη, ὅταν οἱ ἰσχυροί τῆς γῆς ξαποστέλλουν στήν Ἀνατολή καί στή Δύση, στό Βορρά καί στό Νότο τοῦς πυραύλους μέ τίς πυρηνικές κεφαλές καί ὑπογράφουν προσύμφωνα θανάτου, ὅχι μόνο γιά τοῦς σύγχρονους, ἀλλά καί γιά κείνους, πού θά μᾶς διαδεχτοῦν στή σκυταλοδρομία τῆς ἱστορίας, μπορεῖ νά μιλάει κανεῖς γιά σεβασμό τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητας καί γιά γνήσια ἀνθρωπιστικά ὁράματα, πού δίνουν τή σφραγίδα τῆς ἰδιαιτερότητας κατὰ τήν αὐγή τῆς νέας χιλιετίας; Εἴμαστε σήμερα περισσότερο ὠριμοί καί περισσότερο ἀνθρωπιστές, ἀπό τίς γενιές, πού ἔζησαν κατὰ τίς προηγούμενες χιλιετίες καί πού προσπάθησαν νά λύσουν τίς διαφορές τους μέ τό μαχαίρι ἢ μέ τό ἀκόντιο; Γίναμε περισσότερο ἀνθρωποί; Ζεστότερες καρδιές; Καθαρότερες διάνοιες; Ὑλοποιοῦμε τό σεβασμό μας στόν ἄνθρωπο μέ πράξεις ἀγάπης καί μέ θυσίες τῶν δικῶν μας συμφερόντων;

Αν ἔχουμε ξεχάσει τήν ἀγάπη, ἂν δέν ἐγγράφουμε κἂν στήν ἀτζέντα τῶν ἀνδιαφερόντων μας καί τῶν συζητήσεών μας τήν ἀγάπη, μήπως ὁ ἀνθρωπισμός μας ὀριοθετεῖται καί περιορίζεται στά ὅρια τῶν προσωπικῶν μας συμφερόντων; Μήπως εἶναι ἐπικάλυμμα τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ μας; Μήπως ἀποτελεῖ γέφυρα γιά τήν προσωπική μας ἀνάδειξη καί τήν προσωπική μας εὐμάρεια; Ἄν συμβαίνει κάτι τέτοιο, γιατί νά μιᾶμε γιά ἀνθρωπισμό καί γιατί νά πλανοῦμε τήν οἰκουμένη;

Ἡ ἐφιαλτική ἐμπειρία

Στίς παρυφές τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας ἡ ἐφιαλτική ἐμπειρία. Ὅταν πιά ἡ Ἐκκλησία ὁλόκληρη ζοῦσε στήν ἀτμόσφαιρα τῆς ἄκρας ταπείνωσης καί τῆς μεγάλης θυσίας, ὅταν ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ἄρχισε νά βηματίζει σεβαστικά στά ἴχνη τοῦ αἵματος καί τῆς ἀτίμητης προσφορᾶς, οἱ προκαθήμενοι Ἐπίσκοποι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί τῆς Ἀθήνας διαπληκτίζονταν καί διαγκωνίζονταν γιά πρωτεῖα καί γιά κοσμικές τιμές, πού δέν ἔχουν καμμία σχέση καί καμμία σύνδεση μέ τό Πρόσωπο τοῦ σαρκωμένου Λόγου. Ἐκεῖνος ἦρθε ταπεινά. Περπάτησε ἀνάμεσα στό πλῆθος «*εὐεργετῶν καί ἰώμενος πάντας*» (Πράξ. ι' 38). Καί ὅταν, στήν ὁμήγυρη τῶν δώδεκα διέκρινε νά σέρνεται τό σαράκι τῆς φιλοπρωτείας, μέ ἔμπονη ἀπολυτότητα καί μέ ἀγαπητική διακριτικότητα, χάραξε τίς προδιαγραφές τοῦ ἀποστολικοῦ ἀξιώματος. «*Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καί ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος*». Καί, μέ σταθερή φωνή, ὑπενθύμισε τό δικό Του παράδειγμα: «*ὥσπερ ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλά διακο-*

νῆσαι καί δοῦναι τήν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν» (Ματθ. κ' 25-28).

✱

Ὑπογραμμίζω μέ ἔμφαση τήν τραγικότητα. Κατά τή Μεγάλῃ Ἑβδομάδα καί οἱ λόγοι καί τό παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας γεμίζουν τή λατρευτική μας Σύναξη. Τόν βλέπουμε νά διακονεῖ καί νά πλένει τά πόδια τῶν μαθητῶν Του. Καί Τόν παρακολουθοῦμε νά διδάσκει τήν ταπείνωση καί τή διαφοροποίηση ἀπό τήν κοσμική ἔπαρση τῶν ἡγεμόνων τοῦ αἵματοβαμμένου πλανήτη μας.

Ὅμως, αὐτήν ἀκριβῶς τήν περίοδο, ὑποχρεωθήκαμε ὅλοι μας νά γίνουμε θεατές τῶν διαπληκτισμῶν τῶν δύο ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων, τοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀθήνας, πού δέν ἀπέβλεπαν σέ τίποτε ἄλλο, παρά στήν ἀπόκτηση καί στήν κατοχύρωση ὑπεροχικῶν ρόλων καί ἐξουσιαστικῶν προνομίων. Στήν ὑπερέξαρση τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου ἔναντι τῶν ἄλλων συνεπισκόπων τους καί στήν καθιέρωση προνομίων, πού δέν τοὺς τά παραχωροῦν καί δέν τοὺς τά κατακυρώνουν οἱ ἱερότατοι Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἀπό τήν Ἀθήνα ξεκίνησε μιά ἐπιτροπή Μητροπολιτῶν, ἐπιλεγμένη ἀποκλειστικά καί μόνο ἀπό τήν καμα-

ρίλα του Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου καί πορεύτηκε στήν ἔδρα τοῦ Πατριαρχείου μέ τήν ἐντολή νά ὑποθηκεύσει τήν ἐλευθερία καί τήν ἰσοτιμία ὄλων τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Νά διαπραγματευτεῖ, δίχως νά ἔχει τήν ἐξουσιοδότηση τοῦ Συνοδικοῦ Σώματος, τήν ὑποβάθμιση καί ὑποτίμηση τῶν ὀγδόντα ποιμένων τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας καί τήν ὑποταγή τους στόν πρόεδρο τῆς Συνοδικῆς Συνέλευσης, πού ἀπαιτεῖ νά προβάλλεται καί νά μνημονεύεται ὡς «πρῶτος» καί ὡς ἐξουσιαστής τῶν συλλειτουργῶν του. Καί, ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἀντιπαρατάχτηκε ἡ ὑπεροψία, πού μηχανεύεται συνεχῶς σκοτεινά σχέδια καί ἐπικαλεῖται ἀκόμα καί Σουλτανικά φερμάνια, γιά νά θεμελιώσει ὑπεροχική δικαιοδοσία. Ὁ ποιμένας τῆς ὀλιγάριθμης κοινότητας τῆς πρώην βασιλεύουσας, πού τεντώνει ἀντιβιβλικά καί ἀντιεκκλησιαστικά τό ἀνάστημά του καί ἀπαιτεῖ πρωτοκαθεδρίες καί δικαιώματα παρέμβασης στή ζωή τῶν τοπικῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Οἱ δύο προκαθήμενοι «εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ», δέ συντονίστηκαν μέ τήν παραγγελία καί τό παράδειγμα τοῦ Ἀρχιερέα Χριστοῦ. Δέν ἔσταξαν δάκρυ μπροστά στό μεγάλο Θύμα, πού λίγο πρίν ἀνεβεί στό Σταυρό, ζώστηκε ταπεινά τό λέντιο καί ἔσκυψε νά πλύνει τά πόδια τῶν μαθητῶν Του, δίχως νά ἐξαιρέσει μήτε τόν προδότη. Στήν κρίσιμη ὥρα τοῦ Πάθους ἔμεινάν αἰχμάλωτοι στή νοσταλγία τῆς ἐξουσίας.

Ὁ ἰσχυρισμός τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου, ὅτι, εὐθυγραμμίζεται μέ τό γράμμα καί μέ τό πνεῦμα τῶν Ἱερῶν

Κανόνων, ὅταν ἀπαιτεῖ νά σκύβουν μπροστά του σεβαστικά ὅλοι οἱ Ἱεράρχες, νά ὑποτάσσονται δουλικά στό πρόσωπό του καί νά τόν μνημονεύουν κατὰ τήν τελετουργία τῆς Ἀναίμακτης Θυσίας ὀφείλεται σέ σκόπιμη παρερμηνεία τῶν Κανονικῶν διατάξεων καί σέ ἡθελημένη στρέβλωσή τους. Ἡ ἐπένδυση τοῦ ἡγεμονικοῦ αἰτήματός του μέ τόν μανδύα τῶν πάνσεπτων Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἔκρηξη ἀλαζονικοῦ φρονήματος.

Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας μας δέν ὑποχρεώνουν τοὺς Μητροπολίτες νά σκύβουν καί νά προσκυνοῦν δουλικά τόν προκαθήμενο συνεπίσκοπό τους, τόν «πρῶτο μεταξύ ἴσων», πού προεδρεύει στά Συνοδικά Σώματα. Δέ θεσμοθετοῦν σχῆμα ὑποτέλειας καί ἐξάρτησης. Δέν ἐπιβάλλουν τό μνημόσυνο τοῦ ὀνόματός του κατὰ τίς Ἱερές Ἀκολουθίες. Ἡ ἀπαίτηση, πού τήν προβάλλει εὐκαίρως ἀκαίρως ὁ σημερινός Ἀρχιεπίσκοπος, ὅτι ἡ Κανονική τάξη ἐπιβάλλει νά μνημονεύεται ἀπό τοὺς συνεπάρχες του, εἶναι χτυπητή αὐθαίρεσία. Παραχάραξη καί παραβίαση τῶν Κανονικῶν διατάξεων γιά ἐξυπηρέτηση κοσμικῶν φιλοδοξιῶν. Ἀλλοίωση τοῦ νοήματος τῶν κειμένων, πού προδίδει θεολογική ἀβιταμίνωση καί στρεβλωτική ἐπέμβαση στόν Πατερικό πλοῦτο.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, ἀπό τή στιγμή, πού πάτησε τό πόδι του στόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο, ὕψωσε στήν αὐλή τῆς Ἐκκλησίας καί ἐπέβαλε στήν κοινή γνώμη τό θυρεό τοῦ ὑπερφιάλου ἡγεμονίσκου. Ὡς πρῶτο θέμα, στήν ἀτζέντα τῶν ἐπείγοντων(;) προβλημάτων, ἔγραψε τή θεσμοθέτηση καί τήν ἐπιβολή τῆς μνημόνευσης

του ονόματός του από όλους τους Μητροπολίτες της Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκατόν ἑβδομήντα ὁλόκληρα χρόνια ἔχουν κυλήσει, ἀπό τότε, πού ἡ ἑλλαδική Ἐκκλησία ἀνακηρύχτηκε «αὐτοκέφαλη» καί «αὐτοδιοίκητη». Σέ ὅλο αὐτό τό μακρύ διάστημα τῶν δεκαεπτὰ δεκαετιῶν δέν ἐπιβλήθηκε ἡ μνημόνευση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὡς ὑπεροχικοῦ Ἐπισκόπου. Δυό Ἀρχιεπίσκοποι ἀποτόλμησαν νά δρομολογήσουν μιά τέτοια διαδικασία, ἀλλά ἀπέτυχαν. Καί ἀναγκάστηκαν νά ἀποσύρουν τή φιλοδοξία τους. Ἡ Σύνοδος ὁλόκληρης τῆς Ἱεραρχίας ξαναεπικύρωσε καί ξαναθεσμοθέτησε τήν ἀρχή νά μνημονεύουν οἱ Μητροπολίτες τήν Ἱερά Σύνοδο. Τήν ἀγιοπνευματική Συνέλευση, πού συνεδριάζει καί λειτουργεῖ ἤ, πού πρέπει νά συνεδριάζει καί νά λειτουργεῖ κάτω ἀπό τήν ἐπιστάσι καί τό φωτισμό τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

Ἡ ἀναφορά καί ἡ μνημόνευση τοῦ Συνοδικοῦ ὀργάνου ἔχει βαθύ νόημα. Εἶναι ἀναφορά στή Συνοδικότητα καί στό ἴδιο τό Ἅγιο Πνεῦμα. Προσευχή καί ἐπίκληση τοῦ Παρακλήτου. Σύνδεση ὁλόκληρου τοῦ Σώματος τῶν Ἐπισκόπων μέ τήν Ἀγιοπνευματική Χάρη. Ἀνάθεση τῶν προθέσεων καί τῶν προσδοκιῶν τῶν Ἱεραρχῶν, πού συνέρχονται σέ Συνοδική διάσκεψη, στό «Πνεῦμα τῆς ἀληθείας» (Ἰωάν. ιε' 26).

Ἡ μνημόνευση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπό τούς Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θεσμοθετήθηκε ἀπό τότε, πού λειτούργησε τό «αὐτοκέφαλο» τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καθιερώθηκε καί ἐπίσημα μέ τόν Τόμο, πού

ἐξέδωσε τό Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλης κατά τό ἔτος 1850. Καί ἴσχυσε ἴσαμε σήμερα χωρίς καμμία διακοπή. Εἶναι δέ ἀνάγκη νά ὑπογραμμιστεῖ καί τοῦτο: Κατά τό ἔτος 1975, ὅταν ψηφίστηκε τό νέο Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, διατυπώθηκε διάταξη, πού ἐπικυρώνει τόν Πατριαρχικό Τόμο τοῦ 1850 καί, φυσικά, μέ ὅλες τίς Κανονικές καί πρακτικές ρυθμίσεις του. Αὐτό σημαίνει, πώς δέν μπορεῖ πιά νά γίνει καμμία ἀλλαγὴ στό *status quo*, πού ἐγκαθιστᾷ ὁ Τόμος τοῦ Πατριαρχείου, ἂν δέν συνοδευτεῖ καί μέ ἐπικύρωση ἀπό ἀντίστοιχη τροποποίηση τοῦ ἀρθρου 3 τοῦ Συντάγματος τῆς Χώρας.

Ὁ ἴδιος ὁ κ. Χριστόδουλος, σέ διάστημα μιᾶς ὁλόκληρης εἰκοσιπενταετίας, ἀπό τότε πού εἰσπῆδισε ἀντικανονικά καί παράνομα στήν Ἱερά Μητρόπολη Δημητριάδος, ἴσαμε τήν ἀνάδειξή του σέ προκαθήμενο, δέν ἀμφισβήτησε τήν κανονικότητα τοῦ θεσμοῦ καί δέν παρεξέκλινε ἀπό τήν ὑποχρέωση νά μνημονεύει τήν Ἱερά Σύνοδο. Πληθωρικός καθὼς εἶναι στίς ἀνακοινώσεις του καί στίς παρεμβάσεις του, δέν ἐμφανίστηκε σέ κάποια Συνέλευση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, γιά νά ὑποστηρίξει, πώς οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ἐπιβάλλουν νά ἀλλάξει τό καθεστῶς καί νά μνημονεύεται στό ἐξῆς, κατά τήν τελεσιουργία τῆς Εὐχαριστίας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί πρόεδρος τῶν Συνοδικῶν Σωμάτων. Ἀκόμα καί ὅταν γινόταν ἡ ἐπεξεργασία τοῦ Νέου Συντάγματος καί ὅταν προχωροῦσε ἡ συζήτηση καί ἡ ἐπιψήφισή του στή Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, δέν ἀντέδρασε καί δέν πρότεινε νά ἀφεθεῖ περιθώριο γιά τροποποίηση τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου.

Μόλις, όμως, μέ την ψήφο τῶν συνιεραρχῶν του, ἄλλαξε καρέκλα, μόλις κατέλαβε τήν ἔδρα τοῦ προεδρείου, σήμανε στούς Συνοδικούς Ἱεράρχες τό σάλπισμα τῆς ὑποταγῆς. Αὐθαίρετα καί κατά παράβαση καί τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου καί τοῦ ἑλληνικοῦ Συντάγματος. Ἦσαμε τήν ὥρα τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς του ἐκλογῆς προσκυνοῦσε τούς συνεπισκόπους του καί τούς ἐκλιπαροῦσε. Ζητοῦσε τήν εὐνοιά τους καί τήν ψήφο τους. Καί μόλις τήν πήρε, πρίν ἀκόμα τούς πεί ἕνα τυπικό «εὐχαριστῶ», τούς κάλεσε σέ ὑποτελεία. Νά παραβιάσουν τίς ἀπαρβιάστες διατάξεις τοῦ Τόμου καί τοῦ Συντάγματος. Νά πάψουν νά ἀναφέρονται σεβαστικά στή Σύνοδο. Νά σταματήσουν νά τή μνημονεύουν κατά τήν τελετουργία τοῦ Μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας. Καί νά μνημονεύουν στό ἐξῆς τόν Ἐπίσκοπο, πού ἴσαμε χτές ἔτρεχε λαχανιασμένος στίς Μητροπολιτικές τους ἔδρες καί ἔσκυβε δουλικά τή ραχοκοκκαλιά του ζητιανεύοντας τήν τίμια ψήφο τους. Τήν ψήφο τῶν παλιῶν καί λευκασμένων Ἱεραρχῶν καί τῶν «νεήλυδων» μελῶν τοῦ Συνοδικοῦ Σώματος.

Σκῦψτε καί προσκυνεῖστε. Ἐγώ ἀπό τή στιγμή αὐτή εἶμαι ὁ ἄρχοντας. Σεῖς εἰσαστε οἱ ὑποτελεῖς μου. Ἐγώ εἶμαι ὁ προϊστάμενος. Σεῖς εἰσαστε οἱ ἐξαρτημένοι ὑπάλληλοί μου.

Τά γεγονότα, πού ἀκολούθησαν εἶναι γνωστά. Ἐφεραν τό νέο Ἀρχιεπίσκοπο στό χεῖλος τοῦ προσωπικοῦ εὐτελισμοῦ. Ἡ ἀντίσταση τῶν Ἀρχιερέων-μελῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἡ κάθετη ἀντίδραση τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Κωνσταντινούπολης, στάθηκαν ἐμπόδια στήν ὁρμή τῆς ἐπαρσης τοῦ προκαθημένου τῶν Ἀθηνῶν. Δέν τοῦ ἐπέτρεψαν νά ἐνεργοποιήσῃ τό σχέδιο. Νά αὐτοπροβληθεῖ ὡς Πατριάρχης καί νά ὑποβαθμίσει τούς Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν τάξη τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων του.

Ὅμως, καθῶς ἀποδεικνύεται ἀπό τίς μετέπειτα ἐξελίξεις, τό ὄνειρο δέν ἀποσύρθηκε. Ἡ ἐπαρση χτυπήθηκε, τραυματίστηκε, ταπεινώθηκε, ἀλλά δέ γιатρεύτηκε. Ἀντίθετα, διογκώθηκε. Καί ἀναζητοῦσε τήν εὐκαιρία γιά καινούργια ἐξόρμηση, ὥστε νά κερδίσει τό ἐπιθυμητό βάθρο καί νά στήσῃ πάνω σ' αὐτό τό ἀρχιεπισκοπικό εἶδωλο.

Κατά μήνα Μάρτιο, σέ συνέντευξή του, ὑποστήριξε, πῶς ὁ ἀγώνας τοῦ αὐτός δέν ἔχει κοσμικά κίνητρα, ἀλλά ἀποτελεῖ μέρος τῆς προσπάθειάς του γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς Κανονικῆς τάξης στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Τίποτε περισσότερο ἀναληθές ἀπό αὐτόν τόν ἰσχυρισμό. Ὁ ἀγώνας τοῦ Χριστοδούλου δέν ἔχει κανένα ἱεροκανονικό ἔρεισμα. Εἶναι πέρα γιά πέρα σύμπτωμα νοσηρῆς φιλοδοξίας. Τεχνητό τέντωμα τοῦ ἀναστήματος, γιά ἱκανοποίηση τῆς ἀκόρεστης δίψας τῆς ἐξουσίας.

Ὁ μοναδικός Ἱερός Κανόνας, πού ἐγγράφεται ὡς θεμελιακό κείμενο, ἐξυπηρετικό τῶν φιλόδοξων προθέσεων τοῦ προκαθημένου, εἶναι ὁ 34ος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Ὅταν, ὅμως, τόν διαβάζῃ κανεῖς μέ προσοχή καί ὅταν ἐπιχειρεῖ τήν ἐρμηνεία του καί τήν ἀνάλυσή του μέ ὁδηγό τούς σχολιασμούς τῶν ἐγκρίτων Κανονολόγων τῆς Ἐκκλησίας μας καί μέ φόντο τήν ἀτίμητη

ιστορική παράδοση, βλέπει, πώς δέν προσφέρεται γιά μιά τόσο χοντροειδή παραχάραξη. Παραθέτω όλόκληρο τό κείμενο τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Κανόνα, πού, δυστυχῶς, τόν παραχαράσσει καί τόν ἐκμεταλλεύεται ἄγρια ἡ σημερινή ἀρχιεπισκοπική ἀλαζονεία:

«Τούς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἰδέναι χρή τόν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καί ἡγεῖσθαι αὐτόν ὡς κεφαλὴν, καί μηδέν τι πράττειν περιττόν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· ἐκεῖνα δέ μόνον πράττειν ἔκαστον, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικία ἐπιβάλλει, καί ταῖς ὑπ' αὐτήν χώραις. Ἀλλά μηδέ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιεῖτω τι. Οὕτω γάρ ὁμόνοια ἔσται, καί δοξασθήσεται ὁ Θεός, διὰ Κυρίου, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι· ὁ Πατήρ, καί ὁ Υἱός, καί τό ἅγιον Πνεῦμα».

Γιά νά μή θεωρηθεῖ, ὅτι, ἐρμηνεύοντας τόν Ἱερό Κανόνα, προσθαφαιρῶ κάποια φράση ἢ κάποια λέξη, γιά νά ἀλλοιώσω τό νόημά του καί νά τό ὑποτάξω στίς δικές μου ἀπόψεις, καταχωρῶ τήν ἐρμηνεία, ὅπως μᾶς τήν παρέδωσε ὁ ἀκριβέστατος ἐρμηνευτής τῶν Συνοδικῶν Κανόνων, ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης.

«...Ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς κάθε ἐπαρχίας πρέπει νά γνωρίζουν ἐκεῖνον, ὅπου εἶναι πρῶτος ἀνάμεσα εἰς αὐτούς, ἥτοι τόν Μητροπολίτην καί νά νομίζωσιν αὐτόν ὡς κεφαλὴν ἰδικήν των, καί χωρίς τήν αὐτοῦ γνώμην νά μή κάμνουσι κανένα πρᾶγμα περιττόν: ὅπου δέν ἀνήκει δηλαδή εἰς τὰς ἐνορίας τῶν Ἐπισκοπῶν τους, ἀλλ' ὑπερβαίνει αὐτάς, ἀποβλέπει εἰς τήν κοινήν ὅλης τῆς ἐπαρχίας κατάστασιν· καθὼς, λόγου χάριν, εἶναι τά περὶ δογμάτων ζητήματα, αἱ οἰκονομίαι καί διορθώσεις τῶν κοινῶν σφαλμάτων,

αἱ καταστάσεις καί χειροτονίαι τῶν Ἀρχιερέων, καί ἄλλα παρόμοια. Ἀλλὰ νά συνάγονται εἰς τόν Μητροπολίτην, καί μαζί μέ αὐτόν νά συμβουλευῶνται διὰ τὰ τοιαῦτα κοινά πράγματα, καί ἐκεῖνο ὅπου ἤθελε φανῇ περὶ αὐτῶν καλλίτερον, κοινῶς νά ἀποφασίζηται. Ὁ καθ' ἑνας ἀπό τούς Ἐπισκόπους, ἐκεῖνα μόνον νά πράττη καθ' ἑαυτόν, χωρίς τήν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου του, ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἐπισκοπῆς του, καί εἰς τὰς χώρας, ὅπου εἰς τήν ἐπισκοπὴν του εἶναι ὑποκείμεναι. Καθὼς ὅμως οἱ Ἐπίσκοποι δέν πρέπει νά πράττωσι κανένα πρᾶγμα κοινόν χωρίς τήν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου, ἔτσι παρομοίως καί ὁ Μητροπολίτης, δέν πρέπει νά κάμνῃ κανένα τοιοῦτον κοινόν πρᾶγμα μόνος καί καθ' ἑαυτόν, χωρίς τήν γνώμην ὅλων του τῶν Ἐπισκοπῶν. Διὰ τί μέ τοῦτον τόν τρόπον θέλει εἶναι ὁμόνοια καί ἀγάπη, ἀνάμεσα καί εἰς τούς Ἐπισκόπους, καί Μητροπολίτας, καί εἰς Κληρικούς, καί εἰς Λαϊκοὺς. Ἐκ δέ τῆς ὁμονοίας ταύτης καί ἀγάπης θέλει δοξασθῇ ὁ Θεός καί Πατήρ, διὰ μέσου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, Κυρίου δέ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐφανερώσεν εἰς τούς ἀνθρώπους τό τοῦ Πατρός του ὄνομα, καί τήν ἀγάπην ἐνομοθέτησε, λέγων· “Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐάν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις”. Καί θέλει δοξασθῇ ἐν τῷ ἀγίῳ του Πνεύματι, τό ὅποῖον διὰ τῆς χάριτός του ἤνωσεν ἡμᾶς εἰς μίαν πνευματικὴν συνάφειαν. Ταυτόν εἰπεῖν, ἐκ τῆς ὁμονοίας ταύτης θέλει δοξασθῇ ἡ ἀγία Τριάς, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός, καί τό ἅγιον Πνεῦμα, κατὰ τήν εὐαγγελικὴν φωνήν, τήν λέγουσαν· “Οὕτω λαμψάτω τό φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν

τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ἡμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

✠

Τό κείμενο καί ἡ ἔρμηνεία τοῦ λδ' 'Ιεροῦ Κανόνα τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, πού παραθέσαμε, ἀνοίγουν τή δίοδο γιά τόν ἀπαραίτητο σχολιασμό.

1. Εἶναι προφανές, ὅτι ὁ Κανόνας αὐτός ἀναφέρεται, περιοριστικά, στή Μητροπολιτική ὀργάνωση, πού ἴσχυε κατά τήν ἐποχή, κατά τήν ὁποία θεσπίστηκε. Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πρώτης πόλης, τῆς μητρόπολης, ἦταν ὁ ἐπικεφαλῆς ὄλων τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων, πού δέν εἶχαν τόν τίτλο τοῦ Μητροπολίτη καί πού ἀσκοῦσαν ἐπισκοπικά, ποιμαντικά καθήκοντα στά μικρότερα διαμερίσματα τῆς Μητροπολιτικῆς ἐπαρχίας. Οἱ Ἐπίσκοποι αὐτοί βρίσκονταν σέ σχέση ἐξάρτησης ἀπό τόν κυριάρχη Μητροπολίτη. Παρ' ὅλο, ὅμως, αὐτό, εἶχαν τήν εὐχέρεια νά κινοῦνται ἐλεῦθερα κατά τήν ἄσκηση τῶν σταθερῶν λειτουργικῶν καί ποιμαντικῶν τους καθηκόντων. Καί μόνο γιά τὰ θέματα, πού ἔρχονταν, εὐκαιριακά, νά διαταράξουν τή γαλήνη τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καί πού ξεπερνοῦσαν τόν κύκλο τῶν καθιερωμένων καί κοινά ἀποδεκτῶν ἐπισκοπικῶν εὐθυνῶν, προέβλεψε ὁ Κανόνας καί θεσμοθέτησε τήν κοινή σύσκεψη καί τή συνεργασία ὄλων τῶν Ἐπισκόπων τῆς περιοχῆς, κάτω ἀπό τήν προεδρεία τοῦ Μητροπολίτη. Οἱ Ἐπίσκοποι δένμποροῦσαν νά αὐτενεργήσουν, κατά τήν ἀντιμετώπιση τῶν σοβαρῶν θεμάτων, δίχως νά πάρουν τή γνώμη τοῦ «πρώτου». Ἀλλά καί ὁ «πρῶτος» δέν εἶχε τό δικαίωμα νά κινήθῃ αὐτόνομα καί αὐθαίρετα, δίχως τή γνώμη καί τήν

συγκατάθεση τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας του.

Τό μητροπολιτικό αὐτό σύστημα, πού δημιουργεῖ ἓνα κέντρο, μέ ὑπεύθυνο τόν Μητροπολίτη καί τοποθετεῖ στήν περιφέρεια τοὺς Ἐπισκόπους, σέ σχέση ἐξάρτησης, δέν ἰσχύει σήμερα στή γεωγραφική περιοχή τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι ἔχουν ἀνυψωθεῖ σέ Μητροπολίτες. Εἶναι ἰσότιμοι καί αὐτόνομοι. Ὁ Μητροπολίτης τῆς μικρότερης ἐπαρχίας φορτίζεται μέ τίς ἴδιες εὐθύνες καί ἀπολαμβάνει τήν ἴδια ἐλευθερία, πού θεσμοθετεῖται γιά τόν πρῶτο θρόνο. Κανένας δέν ἔχει τό δικαίωμα νά ὑψωθεῖ, ὑπεροχικά καί ἐξουσιαστικά καί νά ἀναγκάσει τοὺς ἄλλους νά σκύψουν τό κεφάλι καί νά δηλώσουν ὑποταγή καί ἐξάρτηση. Καί κανένας δέν σπρώχνεται σέ ὑποβάθμιση καί δέν ὑποχρεώνεται νά παραιτηθεῖ ἀπό τὰ προνόμια, πού ἔχουν ὅλοι οἱ συνειράρχες του. Ἀκόμα καί ὁ πρόεδρος τῶν Συνοδικῶν Σωμάτων, ὁ Ἀθηνῶν, εἶναι, σύμφωνα μέ τόν Τόμο τοῦ 1850, Μητροπολίτης. Καί τό μοναδικό του προνόμιο εἶναι ἡ προεδρεία κατά τίς Συνοδικές διασκέψεις.

2. Ἡ ἀπαίτηση τοῦ κ. Χριστοδούλου νά μνημονεύεται ἀπό ὅλους τοὺς Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτός τῶν ἄλλων, Κανονικῶν, μειονεκτημάτων της, πάσχει καί κατά τοῦτο: Ἐπιδιώκει τήν ὑποβάθμιση τῶν ὀγδόντα Μητροπολιτῶν στή θέση τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων του. Μητροπολίτες, πού ἐκλέχτηκαν καί ἀνέλαβαν καθήκοντα στίς ἐκκλησιαστικές περιφέρειες, πρέπει νά ἀποδεχτοῦν τή μείωσή τους καί νά λειτουργήσουν ἀπό δῶ καί πέρα ὡς βοηθοί τοῦ κ. Χριστο-

δούλου. Νά τόν μνημονεύουν ὡς προϊστάμενό τους. Καί νά ὑποτάσσονται, ἀδιαμαρτύρητα, στά προστάγματά του. Μιά τέτοια ρύθμιση δέν εἶναι ἀποκατάσταση τῆς Κανονικῆς τάξης, ἀλλά ἐγκαθίδρυση του ἐωσφορισμοῦ «ἐν τόπῳ ἁγίῳ».

3. Πέρα ἀπό τό γεγονός, ὅτι τό διοικητικό σύστημα, πού θεσμοθετεῖ ὁ λδ' Ἱερός Κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, δέν ἰσχύει στίς μέρες μας, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά κάνουμε καί μία ἄλλη παρατήρηση. Ἀκόμα καί μέσα στά πλαίσια τοῦ μητροπολιτικοῦ συστήματος, πού προβλέπεται ἀπό τόν Κανόνα αὐτό, νομοθετεῖται μία ἁγιασμένη ἰσορροπία, καρπός τῆς πνοῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Κανόνας δέν μιλάει γιά τό μνημόσυνο τοῦ «πρώτου», πού ἦταν ἄγνωστο ἐκείνη τήν ἐποχή. Ἀλλά γιά τή συνεργασία τῆς ἀγάπης καί τήν παραπομπή τῶν μεγάλων καί δύσκολων θεμάτων στή διαδικασία τῆς Συνοδικῆς διερεύνησης. Οὔτε οἱ Ἐπίσκοποι μποροῦν νά αὐθαιρετήσουν, ἀγνοώντας τήν κρίση τοῦ Μητροπολίτη, ἀλλά οὔτε καί ὁ Μητροπολίτης μπορεῖ νά κινηθεῖ αὐτόνομα, δίχως τήν κατάφαση καί τήν εὐλογία τῶν Ἐπισκόπων του. Τά μεγάλα θέματα ἔπρεπε νά πα-

ραπέμπονται στή Σύνοδο ὅλων τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐπαρχίας. Στή Συνέλευση τῆς ἀγάπης καί τῆς προσευχῆς καί τῆς ἀναζήτησης τῆς ὑπεύθυνης, Ἀγιοπνευματικῆς συμφωνίας.

✙

Ἄν καταστρωθοῦν ὅλες αὐτές οἱ παράμετροι, βγαίνει, δίχως κόπο, τό συμπέρασμα, ὅτι τό αἶτημα τοῦ κ. Χριστοδούλου δέν ἔχει καμμιᾶ ἀπολύτως σχέση μέ τούς Ἱερούς Κανόνες. Εἶναι σύμπτωμα ἀρρωστημένης ἔπαρσης. Ἀποβλέπει στήν καθυπόταξη τῶν ἰσοτιμῶν συλλειτουργῶν του. Στήν περιθωριοποίησή τους. Καί στήν ἐξουθένωσή τους. Θέλει νά τούς βάλει στήν ἄκρη. Καί νά τούς φιμώσει. Νά μήν ἔχουν λόγο ἀποφασιστικό. Καί νά μή παρεμβαίνουν ἀνασταλτικά ἢ καί καταλυτικά στήν παρέλαση τοῦ εἰδώλου του. Νά μιλάει μόνο αὐτός. Νά ἀποφασίζει μόνο αὐτός. Νά διατάσσει ἡγεμονικά. Καί νά ἐπευφημεῖται προνομιακά.

Ὁ Θεός νά ἐλεήσει καί νά προστατέψει τήν ἐλληνική Ἐκκλησία ἀπό τήν ἐπικίνδυνη αὐτή ἔκρηξη τῆς ἀλαζονείας.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Παπα-Γιάννη

Τό τάγμα τοῦ Παντελεήμονα Φωστίνη σέ νέα ἐκδοση. Ἔτσι δέν εἶναι;

Φιλικά

Παπα-Γιώργης

ΑΝΟΡΘΟΓΡΑΦΙΕΣ

Μέ τις παρακάτω επισημάνσεις θέλουμε σήμερα να αναφερθούμε σε όρισμένα αντιφατικά και παράδοξα, από αυτά, που συμβαίνουν στο χώρο της εκκλησιαστικής διοικήσεως.

Μετά την επιβολή των «έπιτιμίων άκοινωνησίας» τό έτος 1993 στους τρεις Μητροπολίτες Θεσσαλιώτιδος κ. Κωνσταντίνο, Άτιτικής κ. Νικόδημο και στό μακαριστό Λαρίσης Θεολόγο και τόν άποκλεισμό τους άπό τό σώμα της Ίεραρχίας, έπαυσαν οί τρεις αυτοί Μητροπολίτες νά άναγράφονται μέχρι και σήμερα στό «ΔΙΠΤΥΧΑ» της έλλαδικής Έκκλησίας. Δέν άναφέρονται ούτε καν στους σχολάζοντες και «πρώην», ούτε άκόμη και μετά γνωστά «παρατσούκλια», μέ τά όποια σοφοί (γνωστοί) έγκέφαλοι τούς όνομάτισαν τότε, μετά την άφαίρεση και αυτών άκόμη των τίτλων των Μητροπόλεων τους. Δέν παραλείπουν όμως τά εκκλησιαστικά «ΔΙΠΤΥΧΑ» νά συμπεριλαμβάνουν στίς σελίδες τους, μέχρι και την κοίμησή τους, τούς κατά καιρούς εκδιωχθέντες και εκπεσόντες Ίεράρχες, άκόμη και για σοβαρά εκκλησιαστικά παραπτώματα.

Τό θέμα αυτό, της μή άναγραφής των έν λόγω Μητροπολιτών στό εκκλησιαστικά «ΔΙΠΤΥΧΑ», ούδόλως βέβαια άπασχολεί τούς ίδιους, τούς όποιους αυτές οί μικρότητες άφήνουν άδιάφορους. Δέν παύει όμως τό θέμα αυτό νά έχει την κανονική, τή νομική, αλλά και την πρακτική του διάσταση και σ' αυτές

τίς παραμέτρους θά έστιάσουμε τό σημερινό σχόλιο.

Και ειδικότερα:

1. Σέ ό,τι άφορά στην ΚΑΝΟΝΙΚΗ διάσταση του θέματος πολλά έχουν γραφεί για τό μεγάλο αυτό εκκλησιαστικό άτόπημα. Θά περιορισθούμε μόνο στό έπίμετρο αυτών των έλεγκτικών παρατηρήσεων και θά πούμε τουτό μόνο. «άκοινωνησία» για Μητροπολίτη δέν προβλέπεται άπό κανένα Ίερό Κανόνα. Αυτή άλλωστε ή άποψη εύθαρσώς διατυπώθηκε και άπό τόν εισηγητή Μητροπολίτη κατά τή Σύνοδο της Ίεραρχίας τόν Όκτώβριο του 1998. Ή έσχατη κανονική κύρωση για τόν Μητροπολίτη είναι ή καθαίρεση, ή όποία επιβάλλεται μέ άυστηρή τήρηση της κανονικής διαδικασίας και κατόπιν «ΤΕΛΕΙΑΣ ΔΙΚΗΣ». Αυτό είναι ή πάγια και όμόφωνη θέση όλων των έγκριτων έρμηνευτών των Ίερών Κανόνων. Και αυτό άσφαλώς τό έγνώριζε τότε και τό γνωρίζει και σήμερα πολύ καλά ή εκκλησιαστική διοίκηση. Έξάλλου είναι και άυταπόδεικτο, άφου, τόσο κατά την επιβολή της «άκοινωνησίας» τό έτος 1993 άπό την τότε διοίκηση, όσο και κατά την άπόφαση διατηρήσεώς της τό έτος 1998 ύπό τή σημερινή εκκλησιαστική ήγεσία, ούδεις άπολύτως Ίερός Κανόνας μνημονεύεται. Όρισμένοι Ίεροί Κανόνες, πού δειλά κατά καιρούς έκαναν την εμφάνισή τους στό προσκήνιο για νά άμβλύνουν την κατακραυγή του πιστού λαού, είναι παντελώς άσχετοι και άποτελούν έπιγενόμε-

να έπινοήματα πρόδηλης σκοπιμότητας. Χαρακτηριστικό είναι και τουτο: Στην αρχική πράξη έπιβολής των «έπιτιμιών» είχε αναγραφεί βεβιασμένα κάποιος άσχετος Κανόνας. Οί τότε εκπρόσωποι της Έκκλησίας άντελήφθησαν τό σφάλμα και άμέσως απέσυραν τό άνακοινωθέν και διέγραψαν τόν άσχετο Κανόνα. Αυτή ή άναγραφή και ή έσπευσμένη διαγραφή είναι έμφανής και θά άποτελει όπωσδήποτε για τό μέλλον τεκμήριο έντροπής.

Άνυπόστατα και άντικανονικά λοιπόν είναι τά θλιβερά αυτά «Έπιτίμια».

2. Σέ ό,τι άφορά στή ΝΟΜΙΚΗ διάσταση του θέματος τά πράγματα είναι περισσότερο σαφή. Μάλιστα δέ έχουν έπικυρωθεί και μέ δικαστικές αποφάσεις. Και όλα αυτά έπιβεβαιώνουν και υπερθεματίζουν στήν άποψη, ότι ουδείς Μητροπολίτης άπομακρύνεται από τή θέση του, παρά μόνο μετά ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗ ΚΑΤΑΔΙΚΗ από Έκκλησιαστικό Δικαστήριο σέ καθαίρεση ή έκπτωση ή ισόβια άργία (άρθρ. 34 Κ.Χ.Ε.Ε., σέ συνδυασμό μέ ν. 5383/1932 περί Ε.Δ.). Τίποτε όμως άπ' όλα αυτά δέν έγιναν για τούς τρεις τόσο άδικα διωχθέντες Έράρχες. Καμμία έκκλησιαστική δικη. Καμμία καταδίκη. Η άπομάκρυνσή τους μέ βάση τά άνυπόστατα και άντικανονικά «έπιτιμια» ήταν «έπιμελώς έξυφανθέν σχέδιο ύπόπτων προσώπων, τά όποία έκινούντο στο έκκλησιαστικό παρασκήνιο». Τήν τελευταία αυτή διαπίστωση δέν τήν κάνουμε έμεις. Καταγράφεται ως διαπίστωση του νυν Άρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου, τότε Μητροπολίτη Δημητριάδος, στήν άπο 8/4/1994 έπιστολή του στόν τότε Υφυπουργό Τύπου κ. Βενιζέλο. Άλλά πέραν των δηλώσεων αυτών και πολλοί άλλοι Άρχιερείς έπέκριναν τήν άδικη και παράνομη άπομάκρυνση των τριών Μητροπολιτών μέ αυτού του είδους τίς άπαράδεκτες μεθοδεύσεις. Άναφέρουμε ένδεικτικά τίς έντονες δηλώσεις διαμαρτυρίας των Μητροπολιτών Πειραιώς, Καλαβρύτων, Κιλκισίου,

Φλωρίνης κ. ά. Σήμερα όμως οί πάντες σιωπούν και άνέχονται τή συνέχιση αυτής της θλιβερής και παράνομης καταστάσεως, λέτε και εξέλιπαν οί λόγοι για τούς όποιους τότε διαμαρτύρονταν έντονα.

Άποδεικνύονται συνεπώς, πέραν από τήν άντικανονικότητα των «έπιτιμιών», προδήλως παράνομα και τά βάσει αυτών έκδοθέντα Π. Δ/τα για τήν έκ νέου άπομάκρυνση των τριών Μητροπολιτών.

3. Άλλά άς έλθουμε και στήν ΠΡΑΚΤΙΚΗ πλευρά του θέματος. Ίκανός αριθμός Έεραρχών δέν άναγνωρίζουν τήν κανονικότητα των έπιβληθέντων «έπιτιμιών» και άλλοι, μή δυνάμενοι νά διατυπώσουν άντιρρητικό λόγο, σιωπούν. Και πρέπει έπί πλέον νά λεχθεί ότι όσοι από τούς Συνεπισκόπους τούς άπευθύνονται και έπικοινωνούν, άκόμη και σήμερα, μαζί τους, χρησιμοποιούν πάντοτε τήν κανονική ιδιότητα αυτών ως «Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών», άλλοι δέ και τόν τίτλο των Μητροπόλεων τους. Άλλά τό παράδοξο και αντιφατικό είναι τουτο: Ένώ μέ τά «έπιτίμια» οί τρεις Μητροπολίτες φέρονται «άποχωρισμένοι» από τό σώμα της Έεραρχίας, ή ίδια ή διοικούσα Έκκλησία, όσες φορές μετά τήν έπιβολή των «έπιτιμιών» ήλθε σέ έγγραφη ή προφορική έπικοινωνία μαζί τους, τούς άποκαλούσε και τούς άποκαλεί ως «Σεβασμιωτάτους». Μά, μέ τήν ιδιότητα αυτή του «Σεβασμιωτάτου» άποκαλοῦνται μόνον οί έν ενεργεία Μητροπολίτες ή, έστω, και οί σχολάζοντες. Και οί μέν όμως και οί δέ, προσφωνούμενοι μέ τόν τίτλο αυτό, άναγνωρίζονται ως Κανονικοί Μητροπολίτες, γιατί δέν ύπάρχει «Σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης» μή κανονικός, άνεξάρτητα από τήν ενεργό άσκηση των διοικητικών του καθηκόντων.

Μέ βάση λοιπόν αυτή τή συλλογιστική και μέ αυτά τά άυαπόδεια από τίς αντιφατικές ένέργειες της διοικούσης Έκκλησίας, έρωτάται: Νοείται ή μή άναγραφή των έναπομει-

Τό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας

Συχνά ἀκοῦμε νά διαφημίζεται ἡ «δημοκρατικότητα» τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος π. χ. εἶπε σέ κήρυγμά του στίς 4-2-2001: «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό λίκνο τῆς Δημοκρατίας, εἶναι ἡ ἄμεση Δημοκρατία» («Βραδυνή» 5-2-2001). Ἡ Δημοκρατία εἶναι, βέβαια, τό καλύτερο ἀπό τά ὑπάρχοντα πολιτεύματα. Ἡ, κατὰ τό χαριτολόγημα τοῦ Οὐίνστον Τσώρτσιλ, «εἶναι τό πιό ἀποτυχημένο τῶν συστημάτων, μέ ἐξαίρεση ὅλα τά ἄλλα»! Ὅμως, ἡ συσχέτιση τῆς Ἐκκλησίας μέ τή Δημοκρατία, (ἢ ὅποιο-δήποτε ἄλλο πολιτειακό σχῆμα), δέν ἀναπαύει τήν ὀρθόδοξη συνείδηση, γιατί φέρνει στήν Ἐκκλησία τή δίνη τῶν πολιτικῶν ἀνταγωνισμῶν, μέ ἀποτέλεσμα, οἱ ἀντίπαλες παρατάξεις εἴτε νά Τήν διασύρουν εἴτε νά Τήν ἐκμεταλλεύονται. Ἡ Ἐκκλησία τε-

λικά βγαίνει τραυματισμένη, γιατί κλονίζεται ἡ ἀξιοπιστία τοῦ μηνύματός Της, τό ὁποῖο ἀντιμετωπίζεται σάν τρέχων παραπολιτικός λόγος. Ἡ Ἐκκλησία δέν γεννήθηκε ὡς προϊόν διαλεκτικῶν συνθέσεων μέσα ἀπό κοινωνικές συγκρούσεις. Εἶναι Θεῖο Καθίδρυμα, πού ἰδρύθηκε ἀπό τό Χριστό. Ἔχει ἓνα εἰδικό στόχο: νά σώσει τοὺς ἀνθρώπους εἰσάγοντάς τους στό χῶρο τῆς Χάριτος, τῆς καταλλαγῆς μέ τό Θεό, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλήθειας. Νά τοὺς ἐντάξει στή ζωή τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ. Ὅσον δέ ἀφορᾷ τή δομή Της χαρακτηρίζεται ὡς «Ἱεραρχική» καί «Συνοδική». Οἱ ὅροι, ὅμως, αὐτοί πρέπει νά θεωρηθοῦν μέσα στό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι ὡς ἐναλλακτικές ἢ συμπληρωματικές προτάσεις ἐξουσίας.

Ὁ ὅρος «Ἱεραρχία» νοηματοδοτεῖται

νάντων πλέον δύο Μητροπολιτῶν στά ἐκκλησιαστικά «ΔΙΠΤΥΧΑ», ἀφοῦ σ' αὐτά ἀναγράφονται ἀπαραιτήτως ὅσοι φέρουν τοὺς τίτλους τῶν «Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν», εἴτε αὐτοί εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ εἴτε εἶναι σχολάζοντες εἴτε εἶναι ἐκπεσόντες; Ὀλίγη σοβαρότητα στίς ἀντιφατικές αὐτές ἐνέργειες, φρονοῦμε, ὅτι δέν θά ἔβλαπτε. Μᾶλλον θά συνέβαλλε στή διατήρηση τοῦ κύρους τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Καί κάτι ἐπὶ πλέον. Ὁ ἅγιος Γέροντας Θεολόγος κοιμήθηκε τό ἔτος 1996 «ἐν διωγμῷ καί ἐν μαρτυρίῳ» φέροντας μέχρι τοῦ τάφου τό ἐπαίσχυντο «Ἐπιτίμιο». Στά «ΔΙΠΤΥΧΑ» τοῦ ἐπόμενου ἔτους 1997 ὁ μακαριστός Θεολόγος δέν ἀναγράφεται στὸν οἰκεῖο χῶρο τῶν «Κεκοιμημένων Ἱεραρχῶν». Ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστό-

δουλος ἐνοχλήθηκε τότε ἀπὸ τήν παρατυπία αὐτή καί τήν ἤλεγξε. Καί ἐρωτᾶται: Γιατί τότε Μακαριώτατε καί ὄχι καί σήμερα; Διότι σήμερα εἴμαστε ἐξουσία;

Καί θά κλείσουμε μέ τούτη τή διαπίστωση: Ἡ μὴ ἀναγραφή στά «ΔΙΠΤΥΧΑ» τῆς Ἐκκλησίας τῶν Μητροπολιτῶν Θεσσαλιώτιδος κ. Κωνσταντίνου καί Ἀττικῆς κ. Νικοδήμου, λεπτομέρεια πάντως, πού δέν ἀπασχολεῖ τοὺς ἰδίους, ἀποτελεῖ πράξη ἀντικανονική, παράνομη καί ἀντιδεοντολογική. Ἡ σημερινή ἐκκλησιαστική ἡγεσία ὥς προσέξει τουλάχιστον αὐτή τή μικρή, ἀλλὰ οὐσιώδη λεπτομέρεια, ἡ ὁποία καί τήν ἐκθέτει ὡς φορέα ἀθεράπευτου μίσους καί ἀντιφατικοῦ πνεύματος.

ἀπό τό μυστήριο τῆς χειροτονίας. Οἱ Ἐπίσκοποι καί οἱ Ἱερεῖς ἔχουν τήν εὐθύνη τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ὅμως, ἡ ἐξουσία αὕτη, πού καλύπτει τήν πνευματική καί ὑλική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, δέν πηγάζει ἀπό μόνη τήν ἑνταξή τους στό διοικητικό Τῆς ὀργανισμό. Εἶναι ἀπόρροια τοῦ μυστηρίου τῆς χειροτονίας. Κατά τή χειροτονία τους γίνονται δέκτες εἰδικῆς Χάριτος τοῦ Ἀγίου Πνεύματος γιά νά ἀσκήσουν ἔργο Ποιμένων. Καί Ποιμένες σημαίνει ἡγέτες. Εἶναι ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ γιά τό ἔργο αὐτό, καί θά τοὺς ζητηθεῖ λόγος κατά τή Δευτέρα Παρουσία. Αὐτό ἐπισημαίνεται ἰδιαιτέρως κατά τή χειροτονία τους. Ἐνώπιον δέ τοῦ βήματος ἐκείνου θά κριθεῖ ἡ πολιτεία καθενός χωριστά. Συλλογική εὐθύνη τοῦ «συστήματος» εἶναι ἀδιανόητη. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι κοινωνία προσώπων, μᾶλλον, παρά «σύστημα» θεσμῶν. Ἐργοδότης κάθε Ποιμένα δέν εἶναι κάποιο πρόσωπο ἢ κάποια ἀρχή. Εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός. «Ποίμενε τά πρόβατά μου» (Ἰωάν. κα' 16) ἦταν ἡ προσωπική κλήση τοῦ Χριστοῦ πρὸς τόν Πέτρο καί κάθε Ἀπόστολο, στά χέρια τῶν ὁποίων ἐμπιστεύτηκε τή δική Του ἱερωσύνη. Ἡ συναίσθηση τῆς εὐθύνης αὐτῆς καί μόνο, ὅταν ὑπάρχει, κάνει τοὺς ποιμένες ἀξιους σεβασμοῦ, τιμῆς καί ἀγάπης.

Ἀλλά καί ἡ «Συνοδικότητα» ἔχει χαρακτηρισμό μυστικό. Καλύπτει ὅλο τό μυστηριακό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἀρχικῆς ἔννοιες τῶν ὄρων «Ἐκκλησία» καί «Σύνοδος» εἶναι σχεδόν ταυτόσημες. Σημαίνουν συνέλευση προσώπων «ἐπὶ τό αὐτό». Ὅλη ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ κατ' οὐσίαν μιά Σύνοδο ἱεραρχημένη, ὅχι ἰσοπεδωτική, ὅπου οἱ Ἐπίσκοποι συμμετέχουν ὡς Ἐπίσκοποι, οἱ Πρεσβύτεροι ὡς Πρεσβύτεροι, ὁ Λαός ὡς Λαός. Κάθε πρόσωπο κατά τό χάρισμά του. Μὲ τή συμμετοχή ὅλων καί κάτω ἀπὸ τήν καθοδήγηση τοῦ Ἀγίου Πνεύ-

ματος, ἐκφράζεται ἡ «Συμφωνία» (Consensus) τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ὁ ἕσχατος κριτής ὅλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Φανερώνεται τό φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τήν πίστη καί τή ζωή Τῆς, σέ κάθε τόπο καί χρόνο. Διατρανώνεται ὅ,τι «εἶναι ἀληθές καί κυρίως καθολικόν, ὅπερ πανταχοῦ, πάντοτε καί ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη» (Βικέντιος ἐκ Λερίνου).

Συχνά, ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας, καλοπροαίρετοι ἢ καιροσκόποι, ὑποβαθμίζουν τό ἔργο τοῦ Ἀγίου Πνεύματος στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Θεωροῦν τή χειροτονία τυπική τελετουργία προκειμένου νά ἀναλάβει ὁ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ Πρεσβύτερος τά καθήκοντα, πού τοῦ ἔχουν ἀνατεθεῖ μέ τήν ἐκλογή του. Ἀντίθετα, ἀπολυτοποιοῦν τίς ὁποῖες διαδικασίες ἐκλογῆς, ἀκόμα καί τίς ἐπονεϊδιστες, στό ὄνομα τοῦ σεβασμοῦ τῶν θεσμῶν καί τῶν προσώπων τῆς ἐξουσίας. Ἔτσι πολλοὶ ἀρχιερεῖς καί ἱερεῖς θεωροῦν ὕψιστο καθήκον τους τήν «τυφλή ὑπακοή καί τήν αἰώνια εὐγνωμοσύνη» πρὸς τά πρόσωπα ἐκεῖνα, πού τοὺς ἀνέδειξαν, ἀκόμα καί ὅταν ἡ «ὑπακοή» αὕτη τοὺς φέρνει ἀντιμέτωπους μέ τό νόμο τοῦ Θεοῦ. Μητροπολίτης, ὅταν πρόσφατα παρακλήθηκε νά παρέμβει σέ κάποια ὑπόθεση, εἶπε: «Ἐγὼ ἐκτελῶ ἐντολές». Καί δέν ἐννοοῦσε, βέβαια, θεῖες ἐντολές...

Τυφλή ὑπακοή καί πλήρῃ ὑποταγή πρὸς τά διοικητικά συνοδικὰ ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖται καί ἀπ' ὅλο τό πλήρωμα, τό ὅποιο, ἄβουλο καί ἄφωνο, πρέπει νά στηρίζει τίς ὁποῖες ἀποφάσεις τους, χωρίς νά τίς κρίνει. Ἔτσι, ἐξαντλεῖται ἡ Συνοδικότητα τῆς Ἐκκλησίας, μᾶλλον αὕτη ἡ Ἰδια ἡ Ἐκκλησία, στά διοικητικά Τῆς ὄργανα, καί κυρίως, στίς Συνόδους τῶν Ἐπισκόπων, ἔξω ἀπὸ τοὺς ἐρμητικά κλειστοὺς θαλάμους τῶν ὁποίων ἡ Ἐκκλησία εἶναι σά νά μὴν ὑπάρχει. Μιά τέτοια συρρίκνωση,

όμως, αποτελεί έκτροπή. Όταν οι Ποιμένες ενεργούν ως ψυχρά διοικητικά όργανα, αυτόνομημένα από τό λαό· όταν θεωρούν πάρεργο τή διαποίμανσή του, ή είναι έντελώς άνευ ποιμνίου· όταν κωφεύουν στή φωνή του καί μένουν άσυγκίνητοι στήν άγωνία καί τήν άγάπη του γιά τήν Έκκλησία· όταν δέν άφουγκράζονται τί ύπαγορεύει ή Συνείδηση τής Έκκλησίας, άλλ' ύπηρετούν άλλότριες σκοπιμότητες, τότε έχουμε νά κάνουμε μέ καθαρή παπική άπολυταρχία. Τό μυστήριο τής Έκκλησίας άντικαθίσταται από ένα ένδοξοσμικό άνθρώπινο οίκοδόμημα. Ένα μηχανισμό έξουσίας. Σέ τελευταία άνάλυση, ή διπλωματία, κρυφή ή φανερή, επιχειρεί νά χειραγωγήσει τό Άγιο Πνεύμα, ώστε νά μή πνέει, όπου θέλει Αυτό (πρβ. Ίωάν. γ' 8), αλλά στό δρόμο, πού αύτή χαράσσει.

Τό Πανάγιο Πνεύμα, βέβαια, δέν έθελοτυφλεί ούτε έμπαίζεται. Μακροθυμεϊ καί άνέχεται «άχρι χρόνων άποκαταστάσεως πάντων» (Πράξ. γ' 21). Παραμένει μέσα στήν Έκκλησία, όχι ως «κριτής», αλλά γιά νά «σωθῇ ό κόσμος» (πρβλ. Ίωάν. γ' 17). Δέν ύπόσχεται ότι ή πορεία τών σωζομένων στή γῆ θά είναι άνετη καί άνέξοδη. Στά ντοκουμέντα από τή ζωή τών άγίων, παλαιών καί σύγχρονων, καταγράφονται παραγκωνισμοί, περιθωριοποίηση, διωγμοί καί μαρτύρια. Αύτή είναι ή τυπική πορεία γιά όσους ποϋν τό «ναί» στήν πρόσκληση τοϋ Πνεύματος. Γιά όσους προβάλουν τήν άγιασμένη άντίσταση καί δέν συμβιβασθϋν μέ τίς δυνάμεις τοϋ σκότους, πού διεισδϋουν καί κατακλύζουν τόν πανιερó χϋρο τής Έκκλησίας. Τό Άγιο Πνεύμα συγκεντρώνει μυστικά γύρω Του όσους από τούς ποιμένες καί τό λαό θέλουν νά σωθϋν καί τούς καθαρίζει «άπό πάσης κηλίδος». Δι' αύτϋν, καί όχι μέσα από τά πολυδαίδαλα όργανωτικά σχήματα μέ τούς πολυπράγμονες διπλωμάτες-μάνατζερς, ρασοφόρους ή μή,

Χρυσοστομικές έπιστημάνσεις

Διακονία άγάπης πρός τόν έξόριστο

Στήν 6η έπιστολή προς τή διακόνισσα Όλυμπιάδα ό ιερός Χρυσόστομος ζωγραφίζει, μέ ζωντανά χρώματα, μιá άλλη έμπειρία στό χϋρο τής έξορίας καί τής σκληρής περιπέτειας. Χρονολογικά ή έπιστολή τοποθετείται ακριβώς μετά τήν άφιξη τοϋ μεγάλου Πατέρα στήν Κουκουσό. Αλλά, από τή μακρινή έποχή τής εξακολουθεί νά συγκινεί ακόμα καί τό σύγχρονο αποδέκτη τής Χρυσοστομικής εξαγόρευσης.

Πρωταγωνιστές τής συγκλονιστικής έμπειρίας του είναι δύο μορφές, πού τίς κατονομάζει καί κάποιες άλλες, πού τίς αφήνει στή σκιά τής άνωνυμίας. Κοινή έκφραση καί κοινή προσφορά όλων αύτϋν τϋν ανθρώπων ήταν τό θερμό φίλτρο καί ή έμπρακτη άγάπη προς τόν κατατρεγμένο Έπίσκοπο, μετουσιωμένα σέ συγκεκριμένες πράξεις διακονίας. Αποκλειστική επιδίωξή τους ή άνακούφισή του από τίς ποικίλες κακοπάθειες, πού άπειλητικά τόν περίζωναν.

Η πρώτη μορφή, ό Διόσκορος. Ένας άρχοντας, γιά τόν όποιο δέν έχουμε άλλα καθοριστικά, βιογραφικά στοιχεία. Αϋτός έτρεξε στήν Κουκουσό, γιά νά ύποδεχθεί τόν έξόριστο. Πιό πρίν, όταν ακόμα ό Άρχιεπίσκοπος

κατευθύνει τό σκάφος τής Έκκλησίας προς πραγμάτωση τοϋ θαύματος τϋν θαυμάτων: τή διαχρονική φανέρωση τοϋ μυστικού Σώματος τοϋ σαρκωθέντος Θεοϋ Λόγου, τής μιás, Άγίας, Καθολικής καί Αποστολικής Έκκλησίας, μέσα στήν ανθρώπινη ιστορία.

Ε. Χ. Οίκονομάκος

Ἰωάννης βρισκόταν στήν περιοχή τῆς Καισάρειας, τοῦ εἶχε στείλει ἕναν ὑπηρετή, μόνο καί μόνο γιά νά τόν παρακαλέσει νά μή προτιμήσει ἄλλο φιλόξενο σπίτι, ἀλλά νά δεχτεῖ νά στεγαστεῖ στό δικό του.

Μιά σημαντική παρένθεση ἐδῶ. Καί ἄλλοι, ἀνώνυμοι, εἶχαν κάνει τήν ἴδια πρόταση, εκφράζοντας τήν ἀγάπη τους. Ἀλλά, ὁ Διόσκορος ὅχι μόνο τοῦ παραχώρησε τό σπίτι του, ἀλλά **καί πάντα αὐτός γίνεται ὡς καί καταβοᾶν αὐτοῦ συνεχῶς διά τήν πολλήν αὐτοῦ δαφίλειαν καί τήν ἀφθονίαν ἣν βούλεται παρέχειν**. (Ἔγινε τά πάντα γιά τόν πονεμένο ἐπίσκοπο, ὥστε νά τόν ἐπικρίνουν συνεχῶς γιά τήν πολλή ἀπλοχεριά καί τήν ἀφθονία τῶν ἀγαθῶν, πού τοῦ πρόσφερε). Γιά χάρη τοῦ ἐξόριστου, μετακόμισε ὁ ἴδιος σέ κοντινό χωριό, ὥστε νά μπορεῖ νά τόν ἐξυπηρετεῖ. Μέ τήν πρόθεση νά κάνει ἀνετότερη τή διαβίωσή του, ἔχτισε σπίτι κατάλληλο γιά τό βαρὺ καί κρῦο χειμῶνα πού ἔπληττε τίς περιοχές τῆς Ἀρμενίας. Ὁ «δεσπότης» Διόσκορος, ὅπως τόν ἀποκαλεῖ ὁ Χρυσόστομος, συμπεριφέρεται ὡς ταπεινός διάκονος. Δέ διστάζει νά τόν ὑπηρετεῖ, γιά νά ἀνακουφίσει τοὺς κόπους του. Δέν παύει νά προσφέρει ἀγάπη, γιά νά θεραπεύει τίς πληγές τῆς ψυχῆς του.

Καί μαζί μ' αὐτόν, πλῆθος ἀγαθῶν ἀνθρώπων, πού τά ἱστορικά κείμενα δέ διέσωσαν τά ὀνόματά τους. Ὅλοι, μέ τήν ἀγαθὴ προαίρεσή τους, πρόσφεραν ἀγάπη. **Καί ἔτεροι δέ πολλοὶ ἐπίτροποι καί οἰκονόμοι, παρά τῶν δεσποτῶν τῶν ἑαυτῶν κλειυσθέντες διά γραμμάτων συνεχῶς παραγίνονται ἔτοιμοι κατὰ πάντα τρόπον ἡμᾶς ἀναπαύσαι**, γράφει στήν Ὀλυμπιάδα ὁ Χρυσόστομος. Κατέφθαναν δηλαδή συνεχῶς στήν Κουκουσό οἰκονόμοι καί ἐπίτροποι μέ ἐντολὴ ἑγγραφῆ ἀπό τοὺς δεσπότες τους, ἀπὸ τά ἀφεντικά τους, γιά νά τόν ἀναπαύσουν μέ κάθε τρόπο. Ὁ παροξυσμός ἀγάπης αὐτοῦ τοῦ πλήθους πρὸς τό μεγάλο Πατέρα, μετέτρεψε τόν τόπο ἐξορίας του σέ παρὰρτημα τοῦ παραδείσου.

Ἀλλά καί μιὰ πρόσθετη ἔκπληξη περίμενε τόν ἱερό Χρυσόστομο τῇ μέρᾳ πού πατοῦσε τό πόδι του στήν Κουκουσό. Μιά δεύτερη μορφὴ κατέφθασε ἐκεῖ, γιά νά σταθεῖ στό πλευρό του. Ἡ διακόνισσα Σαβινιανή, **«συντετριμμένη καί τεταλαιπωρημένη»**, ἀφοῦ γιά τήν προχωρημένη ἡλικία της ἀκόμη καί ἡ ἀπλὴ μετακίνηση ἦταν δύσκολη ὑπόθεση. **«Ὅμως δέ τῇ προθυμίᾳ νεάζουσα καί μηδενός αἰσθανομένη τῶν λυπηρῶν»**, ἔτρεξε κοντά του. Ἡ προθυμία της τήν ἔκανε νά νεάζει. Καί νά μὴν αἰσθάνεται μήτε κόπο μήτε πόνο. Ἡ Σαβινιανὴ προσῆλθε μέ σταθερότατη ἀπόφαση. Νά λειτουργήσῃ ὡς πραγματικὴ διακόνισσα, ἀκόμα καί στή Σκυθία (ἐπειδὴ κυκλοφοροῦσε ἡ φήμη ὅτι θά ὀδηγηθεῖ ἴσαμε κεῖ). Μέ συγκίνηση σημειώνει ὁ Χρυσόστομος γι' αὐτήν: **«ἐτόιμη δέ ἐστίν, ὡς φησι, μηκέτι ὑποστρέφειν μηδαμοῦ, ἀλλὰ ἐκεῖ διατρίβειν ἔνθα ἂν ὤμεν»**. Ἀφοσιωμένη πρὶν στή διακονία τῶν ἔργων ἀγάπης καί φιλανθρωπίας, πῆρε τώρα τήν ἀπόφαση νά ἀφοσιωθεῖ στήν ὑπηρεσία τοῦ μεγάλου ἀγίου στίς καθημερινές του ἀνάγκες. Δέν ὑπῆρχε πιά δρόμος ἐπιστροφῆς γι' αὐτήν. Ὁ προορισμός της ἦταν νά βρισκεται καί νά διαμένει ὅπου καί ὁ μέγας ἐξόριστος.

Αὐτές ἦταν οἱ τελείως ξεχωριστές ἐμπειρίες τοῦ Χρυσοστόμου στήν ἐξορία. Μέσα στήν τραχύτητα καί τήν πικρία τῶν διωγμῶν γεύτηκε τῇ γλυκύτητά τῆς ἀγάπης, πού τοῦ προσφέρθηκε πλουσιοπάροχα ἀπὸ πλουσίους καί φτωχοὺς, ἐξέχοντες καί ταπεινοὺς, ἐπώνυμους καί ἀνώνυμους. Ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού ἔσπευσαν νά προσφέρουν σ' αὐτόν τήν ταπεινὴ διακονία τους.

Καί ἡ σύγχρονη ἐμπειρία τῶν δώδεκα ἐκδιωχθέντων καί ἐξορισθέντων Μητροπολιτῶν μας ἔχει πλῆθος παράλληλα στοιχεῖα μέ αὐτὴ τοῦ μεγάλου ἀγίου.

Ὅσο πιὸ μακριὰ καί βίαια διώκονταν ἀπὸ τοὺς ἄδικους ἐχθροὺς τους, τόσο πιὸ πολὺ τοὺς πλησίαζε τό πλῆθος τῶν ἀνθρώπων. Στερημένοι ἀπὸ τά πάντα, ἔβρισκαν ὅλα μέ ἀφθονία.

Ψίθυροι

Τό ὑποπο ταξίδι.

Φλύαρος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος στίς δημόσιες ἐμφανίσεις του καί στήν παρουσίαση ἀκόμα καί τῶν μηδαμινῆς ἀξίας πρωτοβουλιῶν του. Ὡστόσο κράτησε ἀπόλυτα μυστικό τό ταξίδι, πού πραγματοποιήθηκε, ἀμέσως μετά τόν ἑορτασμό τοῦ Πάσχα. Δέν πρόλαβε νά πει τό «Χριστός ἀνέστη» καί ἀναχώρησε γιά τήν Ἰταλία. Γιατί τό ἔκανε αὐτό, κανένας δέν γνωρίζει. Καί ποιές συναντήσεις καί ποιές συνομιλίες εἶχε ἐκεῖ, στήν καθέδρα τοῦ Παπικοῦ πρωτείου, δέν τό πληροφορήθηκαν, οὔτε καί αὐτοί οἱ Συνδοκοί Ἱεράρχες.

Ὅλοι γνωρίζουν, πώς δυό βδομάδες, μετά τό Πάσχα, θά ἐρχόταν ὁ Πάπας στήν Ἀθήνα. Καί πώς στήν ἐλληνική πρωτεύουσα γίνονταν Μαραθώνιες συζητήσεις καί διαβουλεύσεις γιά τόν καθορισμό τοῦ προγράμματος τῆς ὑποδοχῆς του. Ἡ μυστική μετάβαση τοῦ Ἑλλήνα προκαθημένου κατά τήν ἐβδομάδα τῆς Διακαινησίμου στήν Ἰταλία διεγείρει τήν ὑποψία, ὅτι ἐκεῖ συζητή-

θηκαν ἄλλα πράγματα καί, ἐνδεχομένως, παρεσχέθηκαν ἄλλες φιλοφρονήσεις πρὸς τόν Πάπα καί πρὸς τούς συνοδοῦς του.

Ὁ ἀντίκτυπος.

Πολλά τά παρδαλά συνέβηκαν κατά τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ στὸν Μητροπολιτικό Ναό τῶν Ἀθηνῶν. Καί τά παρδαλά ἔκαναν τό γύρο τῆς πρωτεύουσας, σάν μαῦρα περιστέρια, καί ταξίδεψαν καί στίς ἄλλες περιοχές τῆς ἐλληνικῆς ἐπικράτειας. Σχολιάστηκαν, ὑπογραμμίστηκαν, σατυρίστηκαν, μπῆκαν στό φάκελλο τῶν στοιχείων, πού φωτογραφίζουν καί ἐρμηνεύουν τήν ἀρχιεπισκοπική προσωπικότητα.

Ἀπό τό ἀρχιεπισκοπικό περιβάλλον δέ βρέθηκε κάποιος σοβαρός, μέ στοιχειώδη ἀξιοπρέπεια καί μέ στοιχειώδη παρρησία, ὥστε νά ἐνημερώσει τόν προϊστάμενό του, γιά τό σούσουρο, πού γίνεται ἔξω ἀπό τό μέγαρο τῆς χλιδῆς του; Οὔτε καί αὐτός ὁ δημοσιογράφος τῆς αὐλῆς δέ βρῆκε τό θάρρος νά μεταφέρει στό ἐσωτερικό τοῦ κλειστοῦ πύργου τά σχόλια καί τά χάχανα;

Ὅλοι τους συντονίζονται στή συγγραφὴ καί στή μελοποίηση τοῦ ὕμνου τῆς κολακείας;

Κατοικίες γιά νά διαμείνουν. Αἵθουσες καί χῶροι γιά νά συνεχίσουν σε δυσμενεῖς συνθήκες τό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν πιστῶν. Χρήματα καί ὑλικά ἀγαθά, γιά τήν συντήρησή τους καί τήν ὀλοκλήρωση τοῦ ἱεραποστολικοῦ τους ἔργου. Ἀνθρώπους πρόθυμους νά διακονήσουν τόσο στίς προσωπικὲς τους ἀνάγκες, ὅσο καί στίς ἀνάγκες τοῦ συνεχῶς ἐπεκτεινόμενου ἔργου τους.

Μποροῦμε καί σήμερα νά διακρίνουμε τούς «Διόσκο ρους» καί τίς «Σαβινιανές» καί τό πλῆθος τῶν ἀφανῶν, πού στέκονται στό πλευρό τῶν διωγμένων καί ἐξορίστων, προσφέροντας πλουσιοπάροχα τήν ἀγάπη τους.

Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς ἐνημέρωσης.

Ἰδιοκτήτης:

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Διεύθυνση: 19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς.

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ,

Ἰωαννίνων 6 Μοσχάτο.